

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KALBİN YUVAYA DÖNÜŞÜ MEKKE'YE GİDEN YOL II

Muhammed Esed
Pola Hamide Esed

Çeviren: Sinan Yapıcı

işaret

İŞARET YAYINLARI: 234

M. Esed Kitaplığı

Kitabın orijinal adı

Home-coming of the Heart (1932-1992)
Part II of The Road to Mecca

© İşaret Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. İsmet Uçma

Editör

Prof. Dr. Ömer Aydın

Çeviren

Sinan Yapıcı

Dizgi

S.Y.

Tashih-Redaksiyon-Mizanpaj

Ertuğrul Özalp

Kapak

Yunus Karaarslan

1. bsk. İstanbul 2018

Baskı-Cilt

Şenyıldız Matbaacılık Yay. LMT. ŞTİ.
Gümüşsuyu cad. No: 3/2, Topkapı/İstanbul

Tel: (0 212) 483 47 91

Sertifika no: 11964

Mizanpaj programı: QuarXPress

Karakter/Font: Utopia

Metin: 10 ve 9 pt. (Satır arası: 13.2 ve 12.2 pt., Paragraf arası: 2 mm.)

Dipnot: 8 pt. (Satır arası: 11.2 pt.)

ISBN: 978-975-350-367-9

Sertifika no: 15826

İŞARET YAYINLARI

Hobiyar mah. Ankara cad. Ünal Han, No: 21/1, Cağaloğlu-Fatih

Tel: (0 212) 519 17 28—528 30 63

Fax: (0 212) 528 30 59

isaret@isaretyayinlari.com.tr

www.isaretyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
KISIM BİR (MUHAMMED ESED)	
Hindistan'ın Tozu (1932-33)	13
Himalaya Fasılası (1933)	31
Yol Ayrımında İslâm (1933-1934)	57
Altın Yıllar (1934-37)	71
Kasvetli Yıllar (1938-45)	93
Bölünme (1946-47)	117
İslâmî Yeniden Yapılanma (1947-50)	137
Dış İşleri: Orta Doğu Birimi (1949-51)	155
Birlik Arayışı (1951)	167
Birleşmiş Milletler'de (1951-52)	187
KISIM İKİ (POLA HAMİDE ESED)	
Mekke'ye Giden Yol	209
Bereketli Hilal (1955-57)	225
Pakistan Fasılası (1958-59)	239
İsviçre (1959-64)	251
Tanca (1964-83)	263
Portekiz (1983-86)	295
Yolun Sonu (1987-92)	307
Muhammed'in Esed'in Ömür Çizgisi	333
Muhammed Esed Albümünden	339

SUNUŞ

Tarih boyunca yeryüzünden sıra dışı özelliklere sahip birçok düşünür, seyyah, eğitimci, rehber, bilim ve sanat adamı gelip geçmiştir. Bunların arasından özellikle düşünce, bilim, kültür, sanat, ilahiyat, tarih, coğrafya veya diğer alanlarda ürettiği tefekkür yüklü eserlerle öncelikle aidiyet duyduğu kültür ve medeniyetin dokusuna can katan, dolayısıyla evrensel medeniyet birikimine hatırı sayılır katkılarda bulunan, eşine az rastlanır nitelikte parlak şahsiyetler çıkmıştır.

Bu müstesna şahsiyetlerin hem sayıca azlığı hem de nitelikçe farklılığı gibi hususlar bir tarafa, içlerinden çıkan çok daha az sayıdaki insan, bundan da öte özellikleriyle aynı anda birkaç alanda yüksek performans göstererek çok güçlü bir profil çizmişlerdir. Bu yüksek profilli şahsiyetlerden çok sayıda yetiştiren medeniyetlerden birinin de İslâm medeniyeti olduğu kuşku götürmez bir hakikattir. Ait olmakla iftihar ettiğimiz bu medeniyete söz konusu muhteşem özelliği kazandıran etkenin, özgür ve üretken bir tefekkür geleneği olduğunu söylemek asla gerçeğe aykırı bir yargı değildir. Bu ne kadar doğru ise, bunun böyle devam etmediği, büyük insanlarımızın yavaş yavaş tefekkür geleneğinden uzaklaşarak medeniyetimizi son yüzyıllarda içi boşaltılmış hazine sandıklarına çevirdiği de bir o kadar doğrudur. İçi boşaltılmış hazine sandıkları, gerek zarif ve özgün görünüşleri gerekse dönemlerindeki işlevleriyle hâlâ geçmişteki ihtişamı yansıtacak emareler taşıyor olsalar da, nihayetinde sadece birer “emare” dirler. Dolayısıyla geçmişteki medeniyet ürünlerimiz bugüne ancak eskiden maden ocaklarında kullanılan soğuk ışıklı madenci fenerleri kadar bir ışıltı verebilmektedir.

Olumsuz görünen bu genel tablo içerisinde, zaman zaman gökyüzünde şihap benzeri parıldamalarla medeniyetimizin semalarını aydınlatan, böylelikle İslâm toplumlarına, tefekkür ge-

leneğimizin bütün ihtişamıyla yeniden avdet ettiği umut ve özgüvenini kazandıran şahsiyetler de yok değildir.

Çoktandır sönmeye yüz tutmuş İslâm tefekkür geleneğini güçlü nefesiyle yeniden canlandırmaya gayret eden bu güçlü şahsiyetlerden biri de hiç kuşkusuz Muhammed Esed'dir.

Bilim, kültür ve sanat dünyamızın, ilk olarak birkaç çeviri eseriyle tanınmış olduğu Muhammed Esed, Türkiye'de özellikle *Mekke'ye Giden Yol* adlı hatırat niteliğindeki eseriyle daha geniş çevrelerce tanınmış; ancak nihaî ve yüksek tanınırlığına, Türkçe meal çalışmalarında “öncesi” ve “sonrası” diye adeta referans eser haline gelen *Kur'ân Mesajı* adlı meal-tefsiriyle kavuşmuştur.

Elinizdeki *Kalbin Yuwaya Dönüşü* adlı bu kitap, büyük düşünürümüz Muhammed Esed'in *Mekke'ye Giden Yol* adlı hatıratının bir bakıma devamı olarak, ilk bölümleri bizzat kendisi, son bölümleri ise değerli zevcesi Pola Hamide tarafından kaleme alınmıştır.

Farklı yayınevlerince yayımlanmış olsalar da, her iki hatıratın da birlikte ve peşpeşe okunması son derece yararlı olacaktır. İşaret Yayınları, “Muhammed Esed Kitaplığı” adı altında Esed'in bütün eserlerini bir araya getirmeyi, dolayısıyla bu büyük düşünürümüzün her satırını okuyucunun tefekkür hamulesine katmayı önemli bir görev telakki etmektedir. Bu doğrultuda olmak üzere, Esed'in çeşitli görev ve mevkilerdeki önemli şahıslarla teati ettiği mektuplarının da dilimize kazandırılmasına çalışılmaktadır.

Muhammed Esed, başta da söylediğimiz gibi, tefekkür geleneği sönmeye yüz tutmuş İslâm medeniyetinin semasında yeniden ışıldayan, Müslümanlara umut ve özgüven aşılayan parlak bir yıldızdır. Hayatını bir seyyah gibi dört kıtada ülke ülke gezerek sürdüren Esed, gönlünü kaptırdığı İslâm'ın anayurdu Mekke'yi hep aslı yuvası olarak kabul etmiş, kendi ifa-

desiyle “her Müslüman'ın kâfi miktarda Arab olduğu” kanaatine içten bağlı kalarak Mukaddes Toprakları hep derin bir sevgi, hürmet ve hasretle yâd etmiştir. Ancak mukadderatı onu salt Arabistan'a değil, başta Hindistan-Pakistan olmak üzere, İslâm coğrafyasının pek çok bölgesine sürüklemiş, uzun yıllar ikamet ettiği Fas'tan sonra, hayatının son yıllarını İspanya'da geçirmiştir. Ayrıca muhtelif zaman aralıklarıyla ABD, İsviçre, Portekiz, Almanya olmak üzere birçok Batı ülkesinde de bulunmuştur.

Muhammed Esed, güçlü bir İslâmî ilimler mükteşebatına sahip olmanın yanı sıra, bu mükteşebata kaynaklık etmiş olan Kur'ân ve Sünnet'te açık ve net bir şekilde ifade edilen nasları gözeterek, İslâm'ın her çağda yaşanılır olmasını mümkün kılacak şekilde her daim yeni baştan yorumlanmasını zaruri gören, dolayısıyla İslâm'ın ilk dönemlerinde üretilen konjonktürel sonuçları [içtiHADları] kutsayıp donuklaştıran fıkıh geleneğimize güçlü itirazları olan bir düşünceye de sahiptir. Bu yönüyle o, pasif bir düşünür değil, güçlü bir davetçidir. İslâm toplumlarını, küller arasında sönmeye yüz tutmuş tefekkür geleneğimize hep birden üfleme ve küllerin arasında saklı kalmış tefekkür ateşini –sadece Müslümanları değil, birçok yönden sekülerlik bataklığına saplanıp kalmış yoz Batı dünyasını da aydınlatacak parlak bir ışık kaynağına çevirmeye davet etmektedir.

Muhammed Esed, gittiği her yerde fikirleriyle değiştirici-dönüştürücü olmayı sorumluluk saymış mütefekkir bir aydındır. Bir diğer vasfı ise, mütefekkirliği kadar güçlü olan ebedi kişiliğidir. Çoęu aydının sıklıkça kar gibi sıkışan ve nihayetinde misket kadar küçülen avuç büyüklüğündeki tefekkür yoğunluğu, onda tam tersine bir seyir takip eder. Her bir cümlesi, inceden inceye düşünölmüş ve en özlü şekilde ifade edilir hale gelmiş yoğun bir tefekkürü temsil eder. Adeta bir kazan sütü mayalayacak tek damla yoğurt gibi dönüştürücü bir tefekkürü...

SUNUŞ

Medeniyetimizin son yüzyıllarda vaaz anlatımına kadar girenen dinî ifade yeteneği, Esed'in tefekkür yoğunluklu cümleleriyle tekrar yükselişe geçer ve Zemahşerî, Şâtıbî, İbn Hazm ve diğer büyük İslâm bilginlerinin eserlerindeki ifade gücünü yakalar, hatta geçer. Bu, elbette sadece Esed'in donanımıyla ilgili olmayıp insanlığın sosyolojik gelişim parametreleriyle eş zamanlı ilerleyen dil ve anlatım süreçleriyle de ilgili bir durumdur. Ancak her türlü ilmî, ebedî ve sanatsal süreçlerin adeta donup kaldığı bir medeniyet havzasında, tefekkürü ve ebedî ifade gücünü harmanlayarak yeniden gündeme çıkarmak da başlı başına bir hizmet ve başarı olarak görülmelidir.

Kısmen Esed'in kendi ağzından, kısmen de değerli eşi Pola Hanımefendi'nin kaleminden bu önemli şahsiyeti yeniden okumanın, okuyucularımıza derin bir düşünce hazzı sağlayacağı kanısındayız.

İşaret Yayınları olarak Muhammed Esed'in *Kalbin Yuvaya Dönüşü* adlı bu önemli eserini özenli bir baskıyla okuyucuya sunmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

İŞARET YAYINLARI